

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25325/2023
11.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Ђорђевић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Пастор Агнеш, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одређивања начина одржавања личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 347/23 од 11.07.2023. године, у седници одржаној 11.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 347/23 од 11.07.2023. године

Образложење

Пресудом Основног суда у Сенти П2 221/2022 од 17.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог тужиоца за одређивање привремене мере која гласи: „ 1. млт. ВВ, заједничко дете тужиоца и тужене, поверава се на самостално вршење родитељског права оцу и као пребивалиште мал. ВВ се одређује пребивалиште оца на адреси ..., улица ... бр. ...; 2. обавезује се тужена да на име свог дела доприноса за дечије издржавање мал.. ВВ плаћа месечно 7.000,00 динара почев од 14.09.2022. године, као дана подношења тужбе, па убудуће, док за то постоје законом прописани услови и то месечно унапред најкасније до 10. у месецу за односни месец; 3. лични односи мал. ВВ са родитељем са којим не живи тј. са њеном мајком ће се одвијати у складу са споразумом између мајке и детета водећи рачуна првенствено о најбољем интересу детета; 4. укида се обавеза плаћања доприноса за издржавање мал. ВВ коју обавезу има тужилац по пресуди Апелационог суда у Новом Саду Гж2 196/17 од 05.03.2018. године, а привремена мера траје до правноснажног окончања парнице која се води пред овим судом између тужиоца и тужене под пословним бројем П2 221/2022 и жалба против овог решења не одлаже његово извршење.“. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и одређено да се мења пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 196/17 од 05.03.2018. године у делу где је одлучено о поверавању мал. ВВ мајци на самостално вршење родитељског права и у делу којим је тужилац обавезан да плаћа допринос за издржавање мал. ВВ, тако што се - мал. ВВ поверава ради самосталног вршења родитељског права оцу,

као пребивалиште мал. ВВ се одређује пребивалиште оца на адреси ..., улица ... бр. ..., - обавезује тужена да на име свог дела доприноса за дечије издржавање млт. ВВ плаћа месечно 10.000,00 динара почев од 14.09.2022. године као дана подношења тужбе, па убудуће док за то постоје законом прописани услови, с тим да је доспеле рате дужна исплатити одједном рачунајући од правноснажности пресуде, а доспевајуће месечне унапред најкасније до 10. у месецу с тим да ако падне у доцњу дужна је платити и законску затезну камату од падања у доцњу за сваку појединачну месечну рату до исплате, - а лични однос мал. ВВ са родитељем са којим не живи тј. са мајком ће се одвијати у складу са споразумом између мајке и детета водећи рачуна првенствено о најбољем интересу детета сваког другог викенда од суботе до недеље, сваког другог верског и државног празника и половину зимског, пролећног и летњег распуста, те одређено да свака странка сноси своје трошкове. Ставом трећим изреке, одбијен је део тужбеног захтева којим је тражено да се суд обавезе тужену да тужиоцу накнади све проузроковане трошкове парничног поступка у износу који суд одреди заједно са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 347/23 од 11.07.2023. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца и жалба тужене су одбијене и потврђена пресуда првостепеног суда у побијаном делу одлуке о привременој мери, самосталном вршењу родитељског права, дечијем издржавању, одржавању личних односа детета и мајке и одлуке о трошковима. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) у вези са чланом 202. Породичног закона, Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП, на које ревизија указује, с обзиром да правило о оцени доказа из члана 8. ЗПП у поступку пред другостепеним судом се примењује само у ситуацији када се другостепена одлука доноси после расправе одржане пред тим судом, што није случај у овој правној ствари. На друге повреде поступка, због којих се, применом члана 407. став 1. ЗПП, ревизија може изјавити, ревизија не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, брак парничних странака разведен је правноснажном пресудом Основног суда у Сенти П2 49/2015 од 12.04.2016. године. Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 196/17 од 05.03.2018. године мал. ВВ, рођена ...2007. године, поверена је на самостално вршење родитељског права мајци, а тужилац је обавезан да плаћа издржавање за мал. ВВ 5.000,00 динара и регулисано је

виђање мал. ВВ са оцем. Пресуда апелационог суда од 05.03.2018. године је извршавана принудним путем, међутим пошто заказано принудно одузимање детета у просторијама ЦСР, више пута, није успело, с обзиром да дете није спремно да пређе код мајке и да ће се поново вратити оцу, ЦСР у Сенти је обавезан да убудуће, сваке две недеље обавештава суд о предузетим мерама емотивног зближавања мајке и детета, па је у последњих годину дана однос мајке и ћерке побољшан. Тужбу за измену одлуке о самосталном вршењу родитељског права тужилац је поднео 14.09.2022. године. Мал. ВВ је ...2022. године напунила 15 година, похађа први разред гимназије у ..., одличан је ђак и укључена је у велики број ваннаставних активности. Психолошким испитивањем интелектуалних способности утврђено је да мал. ВВ интелектуално функционише на изнад просечном нивоу, а њена емоционална зрелост је у складу са узрастним развојен и добро је уклопљена у своју вршњачку групу. Амбициозна је када је питању школски успех и постигнуће и одговорна је и савесна у испуњавању школских и ваншколских обавеза. Минималне месечне потребе за издржавањем мал. ВВ су око 25.000,00 динара. Тужилац (рођен ...1972. године) је по занимању струковни инжењер ..., запослен је, живи у петочланој породици у заједничком домаћинству са ћеркама ГГ рођеном 1999. године, ДД рођеном 2000. године, млт. ВВ и ванбрачном партнерком. ГГ и ДД студирају у Мађарској. Тужена (рођена ...1975. године) по занимању наставник ..., запослена је са зарадом од 85.600,00 динара, живи код родитеља одвојено на спрату куће. планира пресељење на адресу у ..., ... бр. ... где је купила кућу коју адаптира и плаћа алиментацију за ГГ и ДД од око 80-100 евра. Мал. ВВ старости пуних 15 година јасно је изразила, како пред стручним тимом органа старатељства тако и пред ангажованим вештацима психологом и психијатром, своју жељу да живи са оцем а да са мајком одржава личне односе као и до сада. Мишљење центра је да се у личности оца не препознају проблеми у погледу самосталног вршења родитељског права над мал. дететом, да отац има све релевантне здравствене, личне породичне и стамбене прилике за удовољавање потребама мал. детета, да слободно прихвата изражено мишљење мал. детета са останком код њега и да је у интересу мал. детета даљиостанак са оцем као и виђење са мајком сваког другог викенда од суботе до недеље, сваког другог верског и државног празника и половину зимског пролећнег и летњег распуста.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права изменили ранију одлуку о поверавању и мал. дете странака поверили на самостално вршење родитељског права оцу, одредили начин одржавања личних односа мал. детета са мајком по предложеном моделу и одмерили висину доприноса тужене у издржавању мал. детета од подношења тужбе, како је то ближе наведено у ставу другом изреке првостепене пресуде.

Ревизија неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 3. став 1. Конвенције о праву детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. У смислу одредбе члана

6. став 1. Породичног закона свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, руководи најбољим интересом детета, прописана је одредбом члана 266. став 1. истог закона. Пре него што донесе одлуку о вршењу, односно лишењу родитељског права у смислу члана 270. тог закона, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Породични закон у одредби члана 67. прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права се састоји од дужности и старању о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбом члана 68. - 74. Породичног закона, а суштина свих дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета, што је императив којим су сви дужни да се руководе. Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго, као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе.

Према одредбама чланова 76. и 77. став 3. Породичног закона, родитељи родитељско право врше заједнички и споразумно и када не воде заједнички живот, ако закључе споразум о заједничком вршењу родитељског права којим се писмено саглашавају да ће родитељска права и дужности обављати заједнички, међусобним споразумевањем, које мора бити у најбољем интересу детета и ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета. Уколико родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права, као у конкретном случају, или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

Процена најбољег интереса мал. детета, која је утврђена на основу стручног налаза и мишљења органа старатељства и налазу и мишљењу вештака психолога и психијатра, а које је оцењено у склопу осталих изведених доказа, наводима ревизије није доведена у сумњу. Стручно мишљење да је у интересу мал. детета даљиостанак са оцем прихваћено од стране нижестепених судова, дато је, не само с обзиром на исказану жељу детета да живи са оцем (у односу на које је несумњиво утврђено да је способно да своје аутентично мишљење јасно изрази), већ и на основу детаљне опсервације странака, узраста мал. детета и несумњиво утврђене привржености мал. детета оцу, који се о њему и непосредно и непрекидно стара још од периода фактичког престанка брака са туженом.

Најбољи интерес мал. детета, правилно је утврђен и приликом одлучивања о начину одржавања личних односа са мајком, применом члана 6, 61, 266. став 1. и 270. Породичног закона. Одређен модел одржавања личних односа мал. детета са мајком, у конкретном случају, омогућава даље одржавање и развијање личних односа између мал.

детета и мајке и истовремено обезбеђује туженој као мајци да активно и даље учествује у његовом чувању, подизању и васпитавању и одлучује о питањима која битно утичу на његов живот.

С обзиром на изнето, супротно указивању ревизије, поверавање мал. детета на самостално вршење родитељског права оцу уз одређени модел виђања, не води отуђењу мал. детета од мајке, већ управо очувању постојећег животног континуитета и стабилности мал. детета, сагласно његовом најбољем интересу.

Одлуку о висини доприноса за издржавање мал. детета нижестепени судови су одредили у складу са чланом 160., 161 и 162. Породичног закона и довољно образложили. Месечном сумом за коју је обавезана, тужиљи неће бити угрожена њена егзистенција (радно је способна и остварује редовна месечна примања).

Супротно наводима ревизије, обавеза тужене да доприноси издржавању мал. детета, представља законску облигацију засновану на члану 73. и 154. Породичног закона, која је настала подношењем тужбе. Наиме, ранија одлука се односи на претходни правни режим поверавања детета док се побијана одлука заснива на измењеним околностима утврђеним у поступку везано за моменат подношења тужбе, па је и временско одређивање обавезе издржавања тужене побијаном пресудом без утицаја на правноснажно уређене односе по том основу пре подношења тужбе. Стога је неосновано указивање ревизије да је побијаном пресудом повређена правана сигурност и с тим у вези да је дошло до успостављања двоструке обавезе издржавања мал. детета, тужиоца и тужене, за исти период. Евентуално преклапање периода у погледу обавезе плаћања доприноса која је по ранијој пресуди установљена на терет оца као дужника издржавања а по каснијој на терет мајке као дужника издржавања, може бити од значаја искључиво за евентуални обрачун или урачунавања извршених давања по том основу у посебном поступку.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**